

Nader onderzoek Wet natuurbescherming

Ontwikkeling zonnepark Nude, Rhenen

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief ➤

Opdrachtgever:

Solarfields Nederland B.V.

Dhr

Emmasingel 4

9726 AH Groningen

Opdrachtnemer:

Eelerwoude

[Onze vestigingen](#)

088-1471100

info@eelerwoude.nl

www.eelerwoude.nl

Projectgegevens:

Projectnummer: 202814

Datum: 26-10-2022

Projectleider:

Opgesteld:

Gecontroleerd:

Status: Definitief

Versie: 1

© 2022 Eelerwoude

Dit rapport is enkelzijdig opgemaakt.

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
1.1	Aanleiding	4
2	Huidige situatie en ontwikkeling	5
2.1	Huidige situatie	5
2.2	Voorgenomen ontwikkeling	10
3	Natuurwetgeving	11
3.1	Inleiding	11
3.2	Bescherming van soorten	11
4	Methode	12
4.1	Inleiding	12
4.2	Bureauonderzoek	12
4.3	Veldonderzoek	12
4.3.1	Kerk- en steenuil	13
4.3.2	Beschermde flora	13
5	Beschermde soorten	14
5.1	Inleiding	14
5.2	Broedvogels	14
5.2.1	Voorkomen en functie	14
5.2.2	Effecten en ontheffing	18
5.2.3	Broedvogels algemeen	18
5.3	Flora	18
5.3.1	Voorkomen en functie	18
5.3.2	Effecten en ontheffing	21
5.3.3	Te nemen maatregelen	21
6	Conclusie	22
6.1	Soortenbescherming	22
6.2	Ontheffing noodzakelijk	23
6.3	Uitvoerbaarheid van de plannen	23
6.4	Geldigheid onderzoek	24
7	Literatuur	25

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Solarfields is voornemens om tussen Rhenen en Wageningen een zonnepark te ontwikkelen van circa 30 hectare ten zuiden van de N225.

In verband met deze plannen is er reeds een toetsing uitgevoerd aan de natuurwetgeving en aan het natuurbeleid (Eelerwoude, 2022). Uit deze toetsing kwam naar voren dat nader onderzoek naar uilen (steen- en kerkuil) en beschermde flora (kleine wolfsmelk en grote leeuwenklauw) noodzakelijk is.

Nader, gericht veldonderzoek is noodzakelijk om aan te tonen, dan wel uit te sluiten dat het plangebied een functie heeft als verblijf/groeiplaats voor beschermde soorten. Duidelijk moet dan ook worden om welke soort(en) en aantallen het gaat en wat de eventuele functie van het plangebied is voor deze soort(en). Uit het onderzoek komt naar voren of de voorgenomen ontwikkelingen consequenties hebben voor de aanwezige beschermde natuurwaarden in het kader van de Wet natuurbescherming en welke vervolgstappen noodzakelijk zijn. Voorliggende rapportage gaat hier verder op in.

2 Huidige situatie en ontwikkeling

2.1 Huidige situatie

Het plangebied van circa 30 hectare is gelegen direct ten zuiden van de N225 tussen Wageningen en Rhenen in de provincie Utrecht (afbeelding 1). Het ligt ingeklemd tussen het oostelijk gelegen industrieterrein Nudepark, intensief agrarische gronden ten noorden van het plangebied en de Blauwe Kamer ten zuiden en ten westen. Ten westen van het plangebied, naast de Blauwe Kamer is ook het bosrijke gebied de Grebbeberg gelegen. Het plangebied ligt tussen de Afweg in het zuiden en de N225 in het noorden (afbeelding 2). Rondom het plangebied liggen enkele erven die worden ontsloten door de N225 of de Grebbedijk. Het perceel zelf bestaat uit intensief beheerde akkers in combinatie met enkele intensief beheerde raaigraslanden. Opgaande beplanting is binnen het plangebied niet aanwezig met uitzondering van een haag in het westen van het plangebied bestaande uit inheemse soorten als eenstijlige meidoorn, braam, wilg en roos. Buiten het plangebied zijn aan de Afweg rijen met Canadese populieren aanwezig in combinatie met enkele zwarte elzen. Ten noorden, rondom de erven is opgaande beplanting aanwezig in de vorm van een oude boomgaard en oude knotwilgen. Bebouwing ontbreekt op het perceel met uitzondering van een veldschuur, opgebouwd van plaatwerk (afbeelding 3b). Waterelementen zijn alleen aanwezig in de vorm van vele ondiepe en incidenteel watervoerende sloten. Een bredere watergang die wel jaarrond watervoerend is, is aanwezig iets ten oosten van de haag. Hierin is onder andere de kwel indicerende waterviolier vastgesteld. Verlichting is binnen het plangebied niet aanwezig, de omliggende erven en de N225 zijn wel verlicht.

Zonnepark Nude, Rhenen

Afbeelding 1. Ligging plangebied ten opzichte van Rhenen (westen) en Wageningen (oosten) (ESRI, 2022).

Afbeelding 2. Luchtfoto plangebied (ESRI, 2022).

Afbeelding 3a. Impressie plangebied, situatie op 10-12-2021.

Afbeelding 3b. Impressie plangebied (oude boomgaard en kapschuur), situatie op 10-12-2021.

2.2 Voorgenomen ontwikkeling

De initiatiefnemer is voornemens een zonnepark te ontwikkelen op het perceel en deze landschappelijk in te passen. Deze landschappelijke inpassing zal waarschijnlijk bestaan uit het aanplanten van landschapselementen, graven van natuurvriendelijke oevers en het beheren van een natuurvriendelijke akker. Of en in welke mate dergelijke elementen zullen worden toegepast evenals de te gebruiken opstelling van panelen is tot op heden nog niet bekend en zal later aan deze rapportage worden toegevoegd. Voor het plangebied zijn wel de onderstaande landschappelijke uitgangspunten opgesteld (afbeelding 4). Het is nog niet bekend of de aanwezige kapschuur behouden of gesloopt zal worden.

Afbeelding 4. Landschappelijke uitgangspunten zonnepark Nude.

3 Natuurwetgeving

3.1 Inleiding

De Wet natuurbescherming bestaat uit drie onderdelen: de bescherming van soorten, de bescherming van gebieden en de bescherming van houtopstanden. De kern van het natuurbeleid wordt gevormd door het Natuurnetwerk Nederland, dat een samenhangend netwerk vormt van natuurgebieden. De provincies zijn het bevoegd gezag. Alleen in een aantal situaties, zoals bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het Rijk het bevoegd gezag. In dit hoofdstuk wordt kort ingegaan op de relevante wetgeving en het natuurbeleid voor het plangebied; de Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming.

3.2 Bescherming van soorten

Het uitgangspunt bij het onderdeel soortenbescherming is dat geen schade mag worden gedaan aan beschermde dieren of planten, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan. De wet kent een drietal beschermingsregimes; beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn, beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn en beschermingsregime “andere soorten”. Daarnaast zijn landelijk van een aantal vogelsoorten de nesten jaarrond beschermd. Elk beschermingsregime heeft zijn eigen verbodsbepalingen.

Voor ieder ruimtelijk plan is het verplicht om te toetsen of deze leiden tot overtreding van de betreffende verbodsbepalingen. Wanneer er sprake is van een overtreding dient er onderzocht te worden of er een vrijstelling geldt. Indien er geen vrijstelling geldt, kan het aanvragen van een ontheffing noodzakelijk zijn. Bijlage 1 gaat verder in op het wettelijk kader bij toetsing aan de Wet natuurbescherming, onderdeel soortenbescherming.

Gevolgen plangebied

De Wet natuurbescherming is een nationale wet. Indien negatieve effecten worden verwacht door activiteiten of ontwikkelingen is een toetsing aan de wet Natuurbescherming noodzakelijk. In hoofdstuk 5 wordt verder ingegaan op de aanwezigheid van beschermde soorten en welke effecten de voorgenomen ontwikkeling heeft op deze soorten.

4 Methode

4.1 Inleiding

De aanwezige natuurwaarden zijn in beeld gebracht op basis van een verkenning van bestaande inventarisatiegegevens en gericht onderzoek naar kerk- en steenuil en beschermde flora.

4.2 Bureauonderzoek

Voor het bureauonderzoek is gebruikgemaakt van landelijke, provinciale en indien beschikbaar regionale verspreidingsinformatie:

- NDFF (Nationale Databank Flora en Fauna) (NDFF, 2022).
- De flora- en faunadatabase van Eelerwoude is eveneens geraadpleegd. Eelerwoude heeft meerdere onderzoeken in de nabije omgeving uitgevoerd. Hieronder valt onder andere het zonnepark in het Nudepark in Wageningen iets ten oosten van het huidige plangebied. De data van deze onderzoeken zijn opgeslagen in deze database. Zie de literatuurlijst voor een totale lijst van de geraadpleegde bronnen.

4.3 Veldonderzoek

Op basis van aantal veldbezoeken is het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van verblijfplaatsen en de functionele leefomgeving van kerk- en steenuil en beschermde flora. De onderzoeken zijn uitgevoerd door N. Otten en R. Kroeskop. Betreffende personen zijn ecologische adviseur en werkzaam bij Eelerwoude (zie kader – ecologisch deskundige). In tabel 1 zijn de onderzoeksdata weergegeven. Hierbij zijn tevens de onderzoekers, starttijd en weersomstandigheden genoteerd.

Kader - Ecologisch deskundige

De veldmedewerkers van Eelerwoude beschikken over een uitgebreide ervaring met de betreffende soortgroepen en voldoen aan de criteria van 'ecologisch deskundige'. Met een ecologisch deskundige wordt bedoeld een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soortspecifieke ecologie. De ervaring en kennis dienen te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO- dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie; en/of
- op MBO-niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soortenherkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten; en/of
- als ecooloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals bijvoorbeeld een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdivereniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en Stichting Beheer Natuur en Landelijk Gebied; en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of -bescherming.

Tabel 1. Type onderzoek, datum, start- en eindtijd, onderzoeker(s) en de weersomstandigheden genoteerd per veldbezoek.

Datum	Type onderzoek	Start –eindtijd	Onderzoeker	Weersomstandigheden
10-12-2021	Quickscan Wet natuurbescherming	09:00 – 13:00	N. Otten	2 °C, droog, bewolkt, windkracht 3 Bft
05-05-2022	Nader onderzoek kerk- en steenuil	15:14 – 16:34	N. Otten	20 °C, droog, half bewolkt, windkracht 1 Bft
14-06-2022	Nader onderzoek kerk- en steenuil	13:29 – 15:30	N. Otten	20 °C, droog, half bewolkt, windkracht 1 Bft
27-06-2022	Nader onderzoek kerk- en steenuil en flora	09:00 – 17:04	N. Otten & R. Kroeskop	21 °C, droog, bewolkt, windkracht 1 Bft
09-08-2022	Nader onderzoek kerk- en steenuil en flora (aanvullend)	17:18 – 20:15	N. Otten	28 °C, droog, licht bewolkt, windkracht 1 Bft

4.3.1 Kerk- en steenuil

Voor het nader onderzoek naar kerk- en steenuil wordt gewerkt volgens de kennisdocumenten kerkuil en steenuil. Omdat het gaat om nestkasten is dit relatief eenvoudig door driemaal binnen de optimale periode een controle uit te voeren in deze kasten. Op deze manier kon worden vastgesteld/uitgesloten of de nestkasten worden gebruikt als vaste rust- en verblijfplaats en/of als broedlocatie. Door driemaal verspreid over het broedseizoen van beide soorten veldbezoeken uit te voeren worden zowel vroeg als laat broedende broedparen meegenomen en wordt ook rekening gehouden met het mislukken van nesten door bijvoorbeeld predatie. Derhalve zijn in totaal minimaal drie veldbezoeken uitgevoerd volgens de kennisdocumenten kerkuil en steenuil, binnen de optimale periode van deze soorten:

- Kerkuil: 1 februari – 30 augustus (Bij12 Kerkuil, 2017).
- Steenuil: 15 februari – 15 juli (Bij12 Steenuil, 2017).

Als aanvulling hierop is één extra veldbezoek uitgevoerd als aanvulling op het onderzoek gedurende het broedseizoen. Ook zijn waarnemingen vanuit de NDFF en omwonenden meegenomen in het onderzoek als geheel.

4.3.2 Beschermde flora

Rondom het plangebied komen diverse plantensoorten voor welke beschermd zijn in de Wet natuurbescherming. Het plangebied is specifiek voor kleine wolfsmelk en grote leeuwenklauw geschikt (akkerflora). Beide soorten komen onder andere voor in akkers waar zij zich als pionier goed kunnen handhaven en voortplanten. Kleine wolfsmelk is een soort welke zich ten noorden van het plangebied bevindt in tuinboonakkers en zich hier weet te handhaven. Hiernaast is deze soort aanwezig op het Nudepark. Grote leeuwenklauw is een soort welke voorkomt in het rivierengebied op schrale graslanden en akkers. De inventarisatie naar deze en mogelijk andere soorten is gedaan door een combinatie van een bureauonderzoek en een eenmalig veldbezoek. De beste periode voor deze inventarisatie is tussen juni en september. Omdat bleek dat een klein gedeelte van het plangebied ten tijde van het eerste veldbezoek (27 juni) recent was geploegd is hier later een aanvullend veldbezoek uitgevoerd.

Het onderzoek gebeurt door het systematisch aflopen van alle akkers, wanneer groeiplaatsen van beschermde soorten zijn vastgesteld zijn deze op basis van GPS in de online GIS omgeving van Eelerwoude ingevoerd. Hierbij is specifiek gelet op kleine wolfsmelk en grote leeuwenklauw maar is ook rekening gehouden met andere mogelijk aanwezige beschermde plantensoorten.

5 Beschermde soorten

5.1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de tijdens het veldonderzoek waargenomen soorten, al dan niet aangevuld met gegevens uit de literatuur en andere informatiebronnen. Vervolgens worden eventuele effecten beschreven als gevolg van de voorgenomen ontwikkeling.

5.2 Broedvogels

5.2.1 Voorkomen en functie

Kerkuil

Kerkuil is een soort van (half)open landschappen welke vrijwel uitsluitend voorkomt in het agrarisch gebied. Het is een soort welke voor een groot gedeelte broedt in nestkasten in schuren en kerktorens. Aantallen in Nederland schommelen per jaar veel doordat ze erg gevoelig zijn voor strenge winters en afhankelijk zijn van de (veld)muizenstand.

Gedurende vier veldbezoeken, waarvan drie in de optimale periode van kerkuil zijn geen kerkuilen of sporen hiervan waargenomen. De kerkuilenkast (afbeelding 5) werd gebruikt als broedplaats van een paar holenduiven (afbeelding 6). Hierom kan worden uitgesloten dat het een vaste rust- en verblijfplaats betreft van kerkuil. Het is wel mogelijk dat kerkuil gebruik maakt van het plangebied om in te foerageren.

Afbeelding 5. Kerkuilenkast binnen de kapschuur (noordkant).

Afbeelding 6. Nest van holenduiven in kerkuilenkast (05 mei 2022).

Steenuil

Ten opzichte van kerkuil is steenuil meer een soort van het kleinschalige cultuurlandschap en minder afhankelijk van de wisselende muizenstanden. Het voedsel is veel gevarieerder en bestaat naast muizen onder andere uit vogels, reptielen, amfibieën, nachtvinders, meikevers en regenwormen. Hierom heeft steenuil de voorkeur voor een landschap met veel rommelhoekjes, houtwallen en heggen. In een meer open landschap is met name het erf en de variatie hierin bepalend.

Binnen de kapschuur zijn twee nestkasten van steenuil aanwezig. Eén kast hangt in de nok van de schuur tegenover de kerkuilenkast (afbeelding 7), de andere kast hangt zeer laag tegen de wand aan de westkant van de schuur. In de laaggelegen kast zijn geen waarnemingen of sporen waargenomen van steenuil. In de kast in de nok van de schuur zijn wel zeer veel sporen waargenomen. Hierin bevonden zich voornamelijk braakballen en veel ruipennen. Hiernaast zijn er ook waarnemingen bekend van steenuilen op de kapschuur (NDFF, 2022). Er is geen indicatie dat er afgelopen jaar of jaren gebroed is in de kast. De kast betreft echter wel een vaste-rust en verblijfplaats van steenuil. Dit betreft één van de vele territoria in de directe omgeving van het plangebied. In de kaart van afbeelding 9 worden de bekende territoria weergegeven op kaart. Deze territoria zijn bepaald op basis van gesprekken met omwonenden en data vanuit de NDFF. Het kan niet worden uitgesloten dat één of enkele territoria over het hoofd zijn gezien. De hier aanwezige dieren zullen ook van het plangebied gebruik maken om in te foerageren al is dit niet optimaal vanwege de eentonigheid van het plangebied (intensief agrarisch).

Afbeelding 7. Steenuilenkast in de nok van de kapschuur (zuidkant).

Afbeelding 8. Ruipennen van steenuil in de steenuilenkast in de nok van de kapschuur.

Afbeelding 9. Bekende territoria van steenuil binnen en direct rondom het plangebied (ESRI, 2022).

5.2.2 Effecten en ontheffing

Kerkuil

De aanwezige kerkuilenkast is niet in gebruik. Gedurende vier veldbezoeken is hierin enkel een broedpaar van holenduiven vastgesteld, hetgeen bevestigt dat hier geen kerkuil aanwezig is. Mocht de kapschuur worden gesloopt dan heeft dit geen negatief effect op de kerkuil. Het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is voor deze soort dan niet aan de orde.

Steenuil

De steenuilenkast in de nok van de kapschuur betreft een vaste- rust en verblijfplaats van steenuil. Wanneer de kapschuur wordt gesloopt is het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Het verkrijgen van een ontheffing voor vogels is zeer lastig en derhalve wordt geadviseerd om de schuur te laten staan.

De ontwikkeling van een zonnepark heeft vermoedelijk wel een positief effect op steenuil doordat maïsakkers en monotone graslanden worden doorbroken door een kleinschaliger en ruige landschap. Het wordt geadviseerd om binnen het zonnepark diverse nestkasten voor steenuil te plaatsen om de nestgelegenheid voor steenuil lokaal te verbeteren en daarnaast in het ontwerp regelmatig schuilplekken (hopentakken en dicht struweel) en foerageergebieden op te nemen.

Conclusie: indien de kapschuur binnen het plangebied behouden blijft is het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming niet aan de orde. Wanneer deze wel zal worden verwijderd is een ontheffing wel aan de orde voor het vernietigen van een vaste- rust en verblijfplaats van steenuil.

5.2.3 Broedvogels algemeen

Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, als ook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. In veel situaties kan dit voorkomen worden door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren.

Het wordt met klem geadviseerd om werkzaamheden werkelijk buiten het broedseizoen uit te voeren. Gedurende het broedseizoen kunnen met name grond broedende soorten als graspieper, gele kwikstaart en kievit niet worden uitgesloten binnen het plangebied. Werken binnen het broedseizoen is alleen mogelijk na het uitvoeren van een check door een ecologisch ter zake kundige, enkele dagen voor de start van de werkzaamheden. Bij het vinden van nesten kan dit grote consequenties hebben op de geplande uitvoering.

5.3 Flora

5.3.1 Voorkomen en functie

Aangetroffen soorten

Binnen het plangebied zijn diverse algemene soorten van akkers aangetroffen. Het gaat hierbij om soorten als korrelganzenvoet, melganzenvoet, witte krodde, uitstaande melde, doornappel, papegaaienkruid, akkermelkdistel, groene amarant, kleine leeuwenbek, hoenderbeet, kroontjeskruid, kluwenzuring en akkerereprijs. Daarnaast is ook de zeldzame kleine wolfsmelk aangetroffen op de experimentele velden waar kleinschalig uien, rode kool en haver worden verbouwd (afbeelding 10). Hier zijn circa 60 planten waargenomen verspreid over een vrij klein gedeelte van het plangebied, zie hiervoor afbeelding 11.

Kleine wolfsmelk is een beschermde, eenjarige plantsoort die groeit op kalkrijke kleiakkers. De soort gaat sterk in aantal en verspreiding achteruit (75-100% sinds 1950) en staat inmiddels ook op de zgn. 'Rode Lijst 2012' met de vermelding 'kwetsbaar'. Zijn groeiplaats bestaat uit open, zonnige, vrij warme, vochtige, matig voedsel- en stikstofrijke, kalkhoudende, kleiige, niet te sterk bemeste, omgewoelde grond. Ze groeit in akkers met graan of hakvruchten, op stoppelvelden, op braakliggende grond, langs spoorwegen en paden en op open plekken van dijken en bermen (FLORON Verspreidingsatlas Vaatplanten, 2019). Om de soort te kunnen behouden dient de standplaats te worden beheerd middels akkerbeheer. De aanwezigheid van kleine wolfsmelk maakt duidelijk dat er sprake is van bijzondere groeiplaatsomstandigheden. In de omgeving komen meer zeldzame soorten voor van akkers zoals akkerleeuwenbek, eironde leeuwenbek, spiesleeuwenbek en valse kamille.

Andere beschermde soorten dan kleine wolfsmelk, zoals grote leeuwenklauw zijn gedurende het onderzoek niet aangetroffen.

Afbeelding 10. Groeiplaats van kleine wolfsmelk tussen de uien.

Afbeelding 11. Verspreiding van kleine wolfsmelk binnen het plangebied met de afgebakende groeiplaats.

5.3.2 Effecten en ontheffing

In het plangebied is de beschermde plantensoort kleine wolfsmelk aanwezig. Omdat de plant groeit op zonnige plaatsen in een dynamisch milieu (o.a. akker) is het nemen van maatregelen noodzakelijk. Wanneer zonnepanelen worden geplaatst op de afgebakende groeiplaats (afbeelding 11) zal de groeiplaats in de loop der jaren verdwijnen. Schaduwvorming neemt toe en er vindt geen grondbewerking meer plaats. Deze dynamiek (het regelmatig bewerken van de grond) verdwijnt met de inrichting van een zonnepark, wanneer geen specifieke beheermaatregelen worden genomen.

Op het vlak van dynamiek en beheer biedt het zonnepark mooie kansen om de groeiplaatsen met passende beheermaatregelen in stand te houden. Niet alleen wordt hiermee een zeldzame plantensoort behouden, ook de vele andere akkersoorten binnen en rondom het plangebied krijgen de kans om zich permanent te handhaven binnen het plangebied.

Wanneer rekening wordt gehouden met de genoemde maatregelen in H5.3.3 is het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming niet noodzakelijk. Wanneer één of meerdere maatregelen niet kunnen worden opgevolgd dient wel een ontheffing te worden aangevraagd voor kleine wolfsmelk. Dit betekent dat alternatieve groeiplaatsen moeten worden aangewezen.

5.3.3 Te nemen maatregelen

Om negatieve effecten op kleine wolfsmelk te voorkomen dienen een aantal aanvullende maatregelen genomen te worden. Op hoofdlijnen betreffen dit:

- Niet plaatsen van panelen op de groeiplaats zoals is aangegeven op afbeelding 11.
- Toepassen van akkerbouw binnen de groeiplaats door bijvoorbeeld de teelt van langhalmige graanrassen waartussen grassen en kleeftuinen niet snel domineren (wintergraan).
- Inzaaien van gewassen in oktober als de grond nog warm is, in een relatief open stand, zodat er licht en ruimte is voor akkerplanten.
- De laatste grondbewerking vindt plaats voor het zaaien; in de herfst (voor 15 oktober).
- De strook ligt regelmatig braak, om akkerplanten gelegenheid te geven tot volle ontwikkeling te komen.
- Jaarlijks wordt de strook ondiep geploegd, met licht materiaal, zodat eenjarige jaarlijks kunnen kiemen.

Als advies wordt geadviseerd om de situatie en het beheer de eerste vijf jaar te monitoren om indien noodzakelijk aanpassingen te kunnen doorvoeren.

Conclusie: Wanneer de groeiplaats van kleine wolfsmelk (afbeelding 11) behouden blijft is het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming niet aan de orde. Wanneer op de groeiplaats panelen worden geplaatst en/of het akkerbeheer stopt is een ontheffing wel aan de orde.

6 Conclusie

6.1 Soortenbescherming

Uit het flora- en faunaonderzoek is naar voren gekomen dat binnen het plangebied een vaste- rust en verblijfplaats van steenuil en een groeiplaats van kleine wolfsmelk aanwezig is. Wanneer de kapschuur met steenuilenkast en groeiplaats van kleine wolfsmelk behouden blijven is een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming niet aan de orde.

Kerkuil

De aanwezige kerkuilenkast is niet in gebruik. Gedurende vier veldbezoeken is hierin enkel een broedpaar aan holenduiven vastgesteld, hetgeen ook aangeeft dat hier geen kerkuil aanwezig is. Mocht de kapschuur worden gesloopt dan heeft dit geen negatief effect op kerkuil. Het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is voor deze soort dan niet aan de orde.

Steenuil

De steenuilenkast in de nok van de kapschuur betreft een vaste- rust en verblijfplaats van steenuil. Wanneer de kapschuur wordt gesloopt of de nestplaats anderszins wordt aangetast is het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming noodzakelijk. Het verkrijgen van een ontheffing voor vogels is zeer lastig waardoor wordt geadviseerd om de schuur te laten staan.

De ontwikkeling van een zonnepark heeft vermoedelijk wel een positief effect op steenuil doordat maïsakkers en monotone graslanden worden doorbroken door een kleinschaliger en ruiger landschap. Het wordt geadviseerd om binnen het zonnepark diverse nestkasten voor steenuil te plaatsen om de nestgelegenheid voor steenuil lokaal te verbeteren.

Broedvogels (algemeen)

Voor alle beschermde inheemse (ook algemeen voorkomende) vogelsoorten geldt een verbod op handelingen die opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren vernielen of beschadigen, als ook op het wegnemen van nesten van vogels. Daarnaast is het verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. In veel situaties kan dit voorkomen worden door versturende werkzaamheden buiten het broedseizoen¹ uit te voeren.

Het wordt met klem geadviseerd om werkzaamheden werkelijk buiten het broedseizoen uit te voeren. Gedurende het broedseizoen kunnen met name grond broedende soorten als graspieper, gele kwikstaart en kievit niet worden uitgesloten binnen het plangebied. Werken binnen het broedseizoen is alleen mogelijk na het uitvoeren van een check door een ecologisch ter zake kundige, enkele dagen voor de start van de werkzaamheden. Bij het vinden van nesten kan dit grote consequenties hebben op de geplande uitvoering.

Kleine wolfsmelk

Om negatieve effecten op kleine wolfsmelk te voorkomen dienen een aantal aanvullende maatregelen genomen te worden. Op hoofdlijnen betreffen dit:

- Niet plaatsen van panelen op de groeiplaats zoals is aangegeven op afbeelding 11.

¹ In het kader van de Wet natuurbescherming wordt voor het broedseizoen geen standaardperiode gehanteerd. Van belang is of een broedgeval verstoord wordt, ongeacht de datum. Globaal gaat het echter om de periode van 1 maart tot 15 juli.

- Toepassen van akkerbouw binnen de groeiplaats door bijvoorbeeld de teelt van langhalmige graanrassen waartussen grassen en kleeftkruid niet snel domineren (wintergraan). Dit geeft tevens een positieve impuls aan zaad etende vogels en is gunstig voor het foerageergebied van steenuil.
- Inzaaien van gewassen in oktober als de grond nog warm is, in een relatief open stand, zodat er licht en ruimte is voor akkerplanten.
- De laatste grondbewerking vindt plaats voor het zaaien; in de herfst (voor 15 oktober).
- De strook ligt regelmatig braak, om akkerplanten gelegenheid te geven tot volle ontwikkeling te komen.
- Jaarlijks wordt de strook ondiep geploegd, met licht materieel, zodat eenjarige jaarlijks kunnen kiemen.

Als advies wordt geadviseerd om de situatie en het beheer de eerste vijf jaar te monitoren om indien noodzakelijk aanpassingen te kunnen doorvoeren.

6.2 Ontheffing noodzakelijk

Voor de steenuil en kleine wolfsmelk dient een ontheffing aangevraagd te worden indien de kapschuur (steenuil) en groeiplaatsen (kleine wolfsmelk) niet behouden blijven. Deze soorten kunnen gezamenlijk in een aanvraag ingediend worden. Om een ontheffing Wet natuurbescherming te verkrijgen voor één of beide soorten moet:

- de gunstige staat van instandhouding gegarandeerd blijven;
- invulling gegeven worden aan de zorgplicht;
- voldaan worden aan een bij de wet genoemd belang;
- er mogen geen alternatieven zijn.

Deze gegevens moeten worden uitgewerkt in een projectplan. In het projectplan staat concreet welke werkzaamheden, wanneer en op welke wijze worden uitgevoerd. Dit wordt aangevuld met een onderbouwing van de noodzaak van het project.

Een ontheffingsaanvraag moet worden ingediend bij de provincie Utrecht. Maximaal twintig weken na het indienen van de aanvraag wordt er een besluit genomen. Op dat besluit kunnen belanghebbenden nog bezwaar maken. Deze termijnen zijn terug te vinden op de website van de provincie.

Concrete maatregelen die genomen moeten worden tijdens de werkzaamheden dienen vastgelegd te worden in een ecologisch werkprotocol. Hierin dienen eveneens de aanvullende voorwaarden verwerkt te worden die voortvloeien uit de ontheffingsaanvraag.

6.3 Uitvoerbaarheid van de plannen

Mits rekening gehouden wordt met de voorgenoemde maatregelen en werkwijze is geen overtreding van de natuurwetten, onderdeel soortenbescherming, aan de orde. Vanuit de eisen van de natuurbescherming is het plan derhalve uitvoerbaar.

Wanneer er sprake is van een bestemmingsplanprocedure moet aannemelijk gemaakt worden dat de plannen uitvoerbaar zijn. Dit betekent dat aangetoond moet worden dat een ontheffing Wet natuurbescherming verleend gaat worden, indien er toch een ontheffing aangevraagd moet worden.

Het wordt geadviseerd om, indien van toepassing hierover in gesprek te gaan met het bevoegd gezag, de provincie Utrecht. Op basis van een startgesprek kan aannemelijk worden gemaakt of het verkrijgen van een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming voor steenuil en/of kleine wolfsmelk haalbaar is.

6.4 Geldigheid onderzoek

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. Het bevoegde gezag hanteert de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten:

“Onderzoekgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 2.2. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

7 Literatuur

- Bij12 Kerkuil. (2017, juli 1). *Kennisdocument kerkuil*. Utrecht: Bij12. Opgehaald van bij12.nl: chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-011-Kennisdocument-Kerkuil-1.0.pdf
- Bij12 Steenuil. (2017). *Kennisdocument steenuil*. Utrecht: Bij12. Opgehaald van chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcglclefindmkaj/https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-019-Kennisdocument-Steenuil-1.0.pdf
- Eelerwoude. (2022). *Quickscan Wnb zonnepark Nude Rhenen P202814*. Goor: Eelerwoude.
- ESRI. (2022). ESRI Nederland. Opgehaald van esri.nl.
- FLORON Verspreidingsatlas Vaatplanten. (2019, november 20). *Kleine wolfsmelk*. Opgehaald van FLORON Verspreidingsatlas Vaatplanten: <https://www.verspreidingsatlas.nl/0494#>
- NDFF. (2022). *uitvoerportaal*. Opgehaald van ndff-ecogrid.nl: <https://www.ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal/login.zul;jsessionid=8C345E38C8B584C5981B1EBD3C867A35>

Eelerwoude

Op weg naar 100% natuurinclusief ➤